

Практично усі питання, що піднімаються в книзі, так чи інакше обговорювалися на сторінках наукових видань, у тому числі спеціальних досліджень її авторів. Однак проблема поетапного поширення християнства від Східного Середземномор'я по території Східної Європи на ґрунті використання практично всіх категорій джерел ставиться і в цілому успішно розв'язується вперше. При цьому сприйняття Руссю християнства показано не просто на широкому фоні історичних подій раннього середньовіччя. Безумовно заслугою авторів є виявлення та аналіз розстановки соціальних сил, які сприяли чи, навпаки, перешкождали поширенню нової релігії. Сказане відноситься і до подій у Херсонесі, і до епохи утвердження християнства на Русі.

Щодо недоліків рецензованої праці. Вони мають місце, головним чином, через прагнення авторів «осягнути неосяжне» — в обсязі однієї монографії охопити майже всі питання, пов'язані з такою вельми широкою темою. Захоплюючись побічними сюжетами (особливостями древньосхідних культів чи орфізму, історією праслов'ян до часів Київської Русі тощо), дослідники інколи далеко відходять від свого головного завдання. Водночас, висвітлюючи питання християнізації Русі, варто було б більше уваги приділити північним землям — Новгородській, Смоленській і, особливо, Володимиро-Суздальській. Неясною для читача залишається і доля нової релігії в Криму, зокрема в Херсонесі—Херсоні. Після часів походу Володимира автори втрачають до цього міста всякий інтерес, а між тим воно продовжувало існувати ще протягом чотирьох століть.

Рецензована книга заслуговує на такий докладний аналіз, тому що спонукає читачів до роздумів.

Е. В. КОТОВА (Київ)

Одержано 06.02.90.

* * *

Основні матеріали республіканських міжвідомчих наукових збірників та журналів історичного профілю (1990 р.)

Научные труды по истории КПСС: Республиканский межведомственный научный сборник. Вып. 162. В. И. Ленин и история заграничных организаций РСДРП. Киев. Б а т ю к В. С. В. И. Ленин и берлинская группа «Искры» (1900—1903 гг.); Т р о ф и м о в и ч В. В. Сотрудничество искровцев и польских социал-демократов в эмиграции (1900—1903 гг.); М о р о к о В. Н. Деятельность большевистской эмиграции по отправке в Россию партийных кадров (1903—1905 гг.); К о л о м о е ц Ю. И., Ш л я х о в А. Б. Большевистский центр в Женеве и восстание на броненосце «Потемкин»; Ч е р н е н к о А. М. В. И. Ленин и львовская группа содействия РСДРП; К о ш е л ь В. И., Щ е р б и н а А. А. Берлинская миссия А. М. Горького; Б о н д а р е в с к и й А. В. Сотрудничество В. И. Ленина, заграничных большевистских групп с Международным социалистическим бюро II Интернационала; С в а л о в А. Н. Международное социалистическое бюро: из истории солидарности с революционной борьбой в России; Г р е б е н н и к Г. П. Борьба большевистского центра во главе с В. И. Лениным против фракционной каприйской школы; П а в л о в с к и й Б. С. Из истории издания большевиками-эмигрантами журнала «Радуга»; Б о с т а н С. К. Деятельность большевиков среди российских рабочих-эмигрантов в 1908—1917 гг.; З а р у б а В. Ю.

Н. И. Бухарин в Германии и Австро-Венгрии в 1911—1914 гг.; Мороз В. И., Кремена В. И. О руководстве В. И. Лениным подготовкой и воспитанием партийных кадров из среды рабочего класса (1912—март 1917 гг.); Поляков С. И., Корниенко С. И. К вопросу об укреплении ядра заграничной базы большевистской партии в годы первой мировой войны; Пушкин В. Е., Пушкина Л. А. О роли Бернской конференции заграничных секций РСДРП в сплочении партийных организаций на платформе большевизма; Бородин Е. И. Публичные выступления В. И. Ленина в сентябре 1914 — марта 1917 г.; Иванов В. Ф., Ионичев Н. П. Деятельность большевиков среди российских военнопленных в годы первой мировой войны; Савченко А. И. Антимилитаристская деятельность большевиков-эмигрантов в Австралии; Гоцуляк В. В., Яценко В. Я. Вопросы подготовки партийных кадров заграничными большевистскими организациями в новейших историко-партийных исследованиях; Ветров В. Н., Кныш Г. Н. Деятельность В. И. Ленина, большевиков во II Интернационале: (Историография вопроса); Некоз Н. Д. В. И. Ленин в борьбе за единство действий большевистской эмиграции и партийного подполья.

Вопросы новой и новейшей истории: Республиканский межведомственный научный сборник. Вып. 36. Киев. Гончар Б. М. Фактор региональных конфликтов в политических дискуссиях в США по вопросам отношений в СССР на рубеже 70—80-х годов; Яровой В. И. Современное антивоенное движение в Западной Европе и буржуазные «исследования проблем мира»; Индугная Н. Е. СССР — Испания: культурный обмен (70—80-е годы); Шевченко А. А. Влияние экстрасоциальной среды на формирование внешней политики США; Мартыненко А. К., Мартыненко Б. А. К вопросу о последствиях использования нацистских военных преступников правительственными органами США в послевоенной политике антикоммунизма; Чернова Т. Н. К вопросу об использовании иностранной рабочей силы в Австрии (60—80-е годы); Папенко Н. С. Экономические и политические предпосылки неоконформалистского курса ФРГ и позиция правых лидеров СДПГ (50—70-е годы); Чернявский Г. И. Подготовка болгарских историков-марксистов в СССР в 20—30-е годы; Пендзей И. В. Профсоюзный вопрос на Учредительном съезде Коммунистической партии Германии; Кирсенко М. В. Политика Чехословакии в отношении Венгерской Советской Республики; Циркун А. Ф. Причины испано-американской войны 1898 г. в освещении русской периодической печати; Троян С. С. Обострение англо-германских противоречий в Южной Африке (80-е — первая половина 90-х годов XIX в.); Зингер Б. Г. Секретное соглашение между Россией и Великобританией об изменении условий Сан-Стефанского договора от 30 мая 1878 г.; Барабанов Ю. Н. Английские источники для изучения предыстории войны за Испанское наследство; Леонтьева Л. Е. Об участии женских демократических организаций США в антифашистском движении в годы второй мировой войны.

Історичні дослідження: Вітчизняна історія. Республіканський міжвідомчий збірник наукових праць. Вып. 16. Київ. Сарбей В. Г. Становлення і консолідація української капіталістичної нації в світлі положень праць основоположників марксизму-ленінізму; Лазанська Т. І. Соціально-економічні передумови формування української капіталістичної нації; Полухіна О. М. Про завдання суспільствознавців у вивченні проблем національної психології; Машкін О. М. Дворянське підприємство як фактор формування буржуазних елементів в машинобудуванні дореформеної України; Якименко М. А. Міграції селянства як фактор розвитку міжетнічних зв'язків на Україні в період домонополістичного капіталізму; Шулга І. Г., Задорожний В. Є., Мазурок О. С. З історії економічних і культурних зв'язків західно-українських земель із Правобережною, Лівобережною Україною і Росією.

єю в XIX ст.; Москвич Л. Г. Соціально-економічна проблематика України XIX ст. на сторінках журналу «Современник»; Франко О. О. Зв'язки «Землі і волі» початку 60-х років XIX ст. з Україною; Першина З. В., Гребцова І. С. З історії зародження буржуазної преси на Україні (газета «Листок Русского общества пароходства и торговли»); Світленко С. І. Проблеми масового й суспільного руху на Україні на сторінках журналу і газети П. Л. Лаврова «Вперед!»; Кізченко В. І. Інтернаціоналістські тенденції в художній творчості українських письменників революціонерів-демократів кінця XIX — початку XX ст.; Лавров Ю. П. Питання освіти робітників на з'їздах гірничопромисловців Півдня Росії (кінець XIX — початок XX ст.); Луценко Є. М. Виникнення комерційних училищ на Україні у другій половині XIX ст.; Шип Н. А. Джерела формування інтелігенції на Україні (XIX ст.); Михайлюк О. Г. Сільська педагогічна інтелігенція на Україні в пореформений період; Лисенко О. В. До питання про напрями та оцінку діяльності «Просвіт» на Україні за публікаціями газет «Слово» і «Рада» (1906—1914 рр.); Макарчук С. А. Галицьке москвофілство в кінці XIX — на початку XX ст.

Архіви України, № 2. Портнова Л. Ю., Варава Т. В. В. І. Ленін у кінофотодокументах; Яворський Ю. Е. Робота ЦДАЖР УРСР по виявленню документів В. І. Леніна, Н. К. Крупської, членів сім'ї Ульянових; Кондратенко Л. В. Слово про Перемогу: (Маловідомі виступи, що прозвучали по Українському радіо в травні 1945 р.); Ляхоцький В. П. Нововиявлені архівні документи про діяльність радіостанції «Партизанка»; Мухаметдинов Г. Р. Нові документи про відновлення діяльності і роботу на Уралі в роки Великої Вітчизняної війни евакуйованих з України підприємств; Волковинський В. М. Документи слідчої справи про вбивство П. А. Століпіна; Мухіна М. Ю. Документи ЦДАЖР УРСР про діяльність Галицького революційного комітету; Кузьмінець О. В., Дорошенко М. П. Архівні документи про соціально-культурний розвиток села на сучасному етапі; Корогодський Р. М. Документи про життя і творчість А. Г. Петрицького у фондах ЦДАМЛМ УРСР; Царьова Н. М. Науково-практичний семінар з допоміжних історичних дисциплін у ЦДІА УРСР у м. Львові.

Архіви України, № 3. Архівісти у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.; Гладкий В. М. Маловідома сторінка з історії архівних фондів Українського геологічного управління (Спогади про перші дні війни); Барштейн Ю. А. Настільні пам'ятні медалі, присвячені подіям Великої Вітчизняної війни; Волковинський В. М. Документи слідчої справи про вбивство П. А. Століпіна; Кізченко Д. А. Документи ЦДАЖР УРСР про участь трудящих Української РСР у загальнонародному русі прихильників миру; Захарченко В. А. Архівні джерела до біографії М. І. Костомарова в ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН УРСР; Основна спеціальність — історик-архівіст; Бельський М. Р. Невідомі архівні джерела про книговидавництво в Одесі на початку XX століття; Корнева Г. Ю. До 70-річчя утворення Міністерства охорони здоров'я УРСР.

Архіви України, № 4. V Всесоюзна конференція «Перебудова в історичній науці та проблема джерелознавства і спеціальних історичних дисциплін»; Волковинський В. М. Документи слідчої справи про вбивство П. А. Століпіна; Новицька В. М. Документи ЦДАЖР УРСР про розвиток кіносправи на Україні (1922—1930 рр.); Довженко Р. В. Фонд В. Г. Ляскоронського в архіві Державного історичного музею Української РСР; Затонський В. Уривки з спогадів про українську революцію. Частина II; Росовецька Т. М. Лаврський псалтир 1776 року з фонду П. Г. Тичини; Участь архівістів у історико-краєзнавчій роботі.